

تاریخ تصویب: ۱۴۰۳/۱۱/۱۳
مرجع تصویب: شورای علمی
تاریخ بازنگری:

شیوه نامه کرسی و گرنت پژوهشی

بنیاد ملی علم ایران

شیوه نامه کرسی و گرنت پژوهشی

INSF.ORG

این شیوه نامه در راستای اجرای بند ۵ و ۶ ماده ۳ آئین نامه حمایت های بنیاد مصوب ۱۴۰۲/۰۸/۱۴ هیئت امنا به شرح ذیل تدوین شده است.

ماده ۱. تعاریف:

- **بنیاد:** بنیاد ملی علم ایران.
- **کار گروه تخصصی:** کار گروه های علمی که وظیفه بررسی و ارزیابی پیشنهاد های دریافتی در چهارچوب اولویت های پژوهشی بنیاد را به عهده دارند.
- **کار گروه کرسی و گرنت:** کار گروه کرسی و گرنت، متشکل از صاحب نظران برجسته، وظیفه بررسی و ارزیابی پیشنهادیه های دریافتی از کار گروه ها را در چهارچوب اولویت های پژوهشی بنیاد به عهده دارد.
- **شورای علمی:** شورای علمی وظیفه بررسی و تأیید نهایی پیشنهادیه های مصوب کار گروه کرسی و گرنت را به عهده دارد.
- **پژوهشگر:** اشخاصی که دارای دانش، تجربه و مدارج علمی مورد تایید وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری یا بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دستاوردهای پژوهشی و یا فناورانه باشند و صلاحیت علمی ایشان به تائید کار گروه کرسی و گرنت رسیده باشد.
- **عضو هیئت علمی:** عضو هیئت علمی تمام وقت موسسات علمی و پژوهشی دارای حکم کارگزینی.
- **کرسی:** اعتبار پژوهشی است که در راستای اهداف بنیاد و برای اجرای یک برنامه راهبردی پژوهشی، متشکل از مجموعه پروژه های هم راستا و هدفمند، به پژوهشگران و اعضای هیات علمی برجسته ایرانی مقیم ایران تخصیص می یابد. شرایط لازم عبارتند از برخورداری از شهرت علمی در سطح ملی و بین المللی، قرار داشتن در میان افراد برجسته در حوزه تخصصی یا تایید و معرفی توسط صاحب نظران برجسته و دارای رویکرد جریان سازی علمی.
- **گرنت:** اعتبار پژوهشی است که در راستای اهداف بنیاد و برای اجرای یک طرح تحقیقاتی به پژوهشگران ایرانی مقیم ایران تخصیص می یابد.
- **دانشگاه/مرکز پژوهشی:** دانشگاه/مرکز پژوهشی مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
- **ناظر:** فردی که پس از تصویب پیشنهاد، نظارت بر حسن اجرای آن را بر عهده دارد.

ماده ۲. ترکیب و وظایف کار گروه کرسی و گرنت

ترکیب اعضا و وظایف کارگروه به شرح ذیل می باشد:

اعضای کارگروه:

- رئیس بنیاد به عنوان رئیس کارگروه،
 - معاون پژوهشی بنیاد،
 - مدیر پژوهش، نظارت و ارزیابی بنیاد،
 - پنج تا هفت نفر از اساتید و پژوهشگران برجسته کشور به انتخاب رئیس بنیاد.
- تبصره ۱: رئیس بنیاد می تواند رئیس کارگروه را از میان اعضا و به عنوان نماینده تام الاختیار خود در کارگروه منصوب نماید.

تبصره ۲: حداقل دو نفر از اعضا باید سابقه عضویت در کارگروه های تخصصی را داشته باشند.

- حد نصاب تشکیل و تصمیم گیری در کارگروه:** جلسات کارگروه با حضور حداقل نصف به علاوه یک نفر از اعضا رسمیت می یابد و تصمیمات با اکثریت آرا در جلسه اتخاذ می شود.
- تبصره ۳: حسب مورد به منظور بررسی پیشنهاد های کرسی از اعضای کارگروه های تخصصی و صاحب نظران برجسته برای شرکت در جلسات کارگروه کرسی و گرنٹ دعوت به عمل می آید.

وظایف کارگروه

- تعیین اولویت های موضوعی اعطای کرسی پژوهشی،
- شناسایی واجدین شرایط دریافت کرسی و بررسی مستندات و پیشنهاد های آنان،
- همکاری با کارگروه های تخصصی در تدوین سیاست ها و خط مشی کلی فعالیت های صاحبان کرسی و گرنٹ و داوری طرح ها
- ارزیابی صلاحیت علمی متقاضیان و برنامه راهبردی پژوهشی آنها،
- تعیین ناظر و پایش عملکرد صاحبان کرسی/گرنٹ و تصمیم گیری در ارتباط با تمدید یا خاتمه حمایت اعطاء شده،
- انجام سایر فعالیت های مرتبط با ترویج و توسعه کمی و کیفی برنامه های کرسی/گرنٹ.

ماده ۳. فراخوان حمایت

برای اعطای کرسی هر ساله در دو نوبت فراخوان برگزار می شود. در هر نوبت ابتدا رزومه توصیفی متقاضیان بررسی و سپس از برگزیدگان این مرحله درخواست می شود تا پیشنهاد های خود را در زمان مقرر ارائه نمایند. ارزیابی پیشنهاد ها در هر نوبت در یک بازه زمانی مشخص بطور همزمان انجام و نتایج، دوبار در سال (شهریور و اسفند) اطلاع رسانی می شود.

ماده ۴. اهداف:

کرسی

- بهره‌برداری مؤثر از ظرفیت‌های بالقوه پژوهشگران برجسته کشور؛
- کمک به تربیت نیروهای ماهر و متخصص برای نظام علم و فناوری کشور؛
- پشتیبانی از مراکز علمی مستعد و نخبه‌پرور؛
- کمک به ایجاد محیط‌های علمی پویا و مولد علم در سطح کشور؛

ماده ۵. شرایط اولیه متقاضیان کرسی

متقاضی کرسی باید واجد شرایط زیر باشد:

- داشتن برنامه راهبردی تحقیقاتی منطبق با اولویت‌های بنیاد؛
- دارا بودن یک چهارچوب نظری علمی و منسجم جهت حل مسائل اولویت دار کشور یا حرکت در مرزهای دانش؛
- دارا بودن ایده نو و مبتکرانه و یا آینده پژوهانه؛
- داشتن توان هدایت و تربیت محققین برجسته جوان؛
- برخورداری از سابقه علمی برجسته و شهرت علمی؛

ماده ۶. انواع حمایت‌های مالی کرسی

کرسی به پژوهشگران عضو هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور با مرتبه استاد تمام، دارای سوابق پژوهشی برجسته و دارای مرجعیت علمی در سطوح ملی و بین‌المللی با ارائه تمامی طرح‌هایی که در ۵ سال گذشته با حمایت سازمان‌های مختلف اجرا شده به همراه دستاوردهای مربوطه و بررسی در کارگروه (اصلاحی ۲۷ تیرماه شورای علمی ۱۴۰۵)، با هدف حل مسائل اساسی کشور یا نظریه پردازی در حوزه‌های بنیادی اعطاء می‌شود. پژوهشگر متقاضی کرسی ضمن برخورداری از شهرت علمی در سطح ملی و بین‌المللی، لازم است جزو افراد برجسته در حوزه تخصصی و دارای یک برنامه راهبردی پژوهشی، متشکل از مجموعه پروژه‌های هم‌راستا و هدفمند و دارای رویکرد جریان‌سازی علمی باشند. اعطای کرسی به مدت سه سال می‌باشد و تا پنج سال قابل تمدید است.

تبصره ۴: صاحبان کرسی پژوهشی می‌توانند در هر سال از مدت اجرای طرح، دو نفر پژوهشگر پسا دکتری و دو نفر دانشجوی دکتری در تیم علمی خود داشته باشند. با تایید کارگروه کرسی و گرنٹ از پژوهشگران پسادکتری و دانشجویان دکتری این طرح‌ها به صورت مجزا مطابق ضوابط بنیاد حمایت مالی بعمل می‌آید.

تبصره ۵: صاحبان کرسی می توانند به جای حمایت پژوهشگر پسا دکتری دوم، معادل حمایت دو دانشجوی دکتری یا چهار دانشجوی کارشناسی ارشد یا هشت دانشجوی کارشناسی بر اساس شیوه بنیاد داشته باشند.

ماده ۷. فرایند اعطای کرسی

- الف- معرفی متقاضی توسط اعضای کارگروه کرسی و گرنت، و یا کارگروه های تخصصی و یا پژوهشگران صاحب نام در حوزه علمی مرتبط و یا دریافت درخواست مستقیم متقاضی؛
- ب- تکمیل فرم درخواست کرسی و رزومه توصیفی و بارگذاری مستندات توسط متقاضی در سامانه؛
- ج- بررسی رزومه متقاضیان کرسی توسط دبیر کارگروه کرسی و گرنت و طرح در کارگروه؛
- د- اطلاع رسانی به برگزیدگان این مرحله جهت ارسال پیشنهاد؛
- ه- ارسال پیشنهادها به مرحله داوری توسط کارگروه کرسی و گرنت؛
- و- ارزیابی و تصمیم گیری در مورد پیشنهادها در یک بازه زمانی مشخص بطور همزمان؛
- ز- ارسال نتایج بررسی های انجام شده در مورد طرح های تایید شده کرسی در کارگروه کرسی و گرنت به شورای علمی برای بررسی و تصویب نهایی طرح ها؛
- ح- تنظیم تفاهم نامه برای کرسی مصوب و عقد تفاهم نامه با صاحب کرسی؛

ماده ۸: اهداف گرنت

بنیاد گرنت پژوهشی را با اهداف زیر تدوین کرده است:

- کمک به جذب و نگهداشت سرمایه های انسانی نخبه و استقرار پژوهشگران فرهیخته ایرانی دانش آموخته دانشگاه های معتبر داخل و خارج؛
- کمک به ایجاد ظرفیت های جدید تحقیقاتی برای پژوهشگران جامع نگر و آینده نگر، و دارای بینش جامع علمی و برنامه راهبردی؛
- حمایت از پژوهش های کاربردی که منجر به تولید محصول، ثبت پتنت، یا دانش فنی می شوند و پژوهش های پایه (در مرز دانش) هم راستا با اولویت های ملی؛
- ایفای نقش مؤثر در توسعه علمی کشور و حرکت در مرزهای دانش و فناوری؛
- حمایت از اجرای طرح های کلان دانش بنیان مورد نیاز کشور؛

ماده ۹: شرایط اولیه متقاضیان گرنت

متقاضی گرنت پژوهشی باید واجد شرایط زیر باشد:

- دارا بودن توانمندی های پژوهشی ویژه در جهت کمک به ایجاد ظرفیت های علمی و فناوری جدید؛

- پژوهشگران جوان و دانش آموختگان دانشگاه‌های برتر جهان یا کشور (ویژه گرنت جوان)؛
 - برخورداری از سابقه علمی درخشان؛
 - سرپرستی یک تیم پژوهشی منسجم و کارا (ویژه گرنت چالش)؛
 - دارای نوآوری خلاقانه منجر به محصول یا دارای نوآوری خلاقانه در ارتباط با صنعت یا شرکت‌های دانش بنیان (ویژه گرنت چالش)؛
 - دارای نوآوری خلاقانه منجر به گسترش مرزهای دانش و تولید فناوری در حوزه‌های نوین میان رشته‌ای؛
 - توسعه کیفی پژوهش‌های بنیادین در علوم پایه، علوم بالینی و علوم انسانی؛
- بدیهی است، تشخیص موارد فوق در صلاحیت کارگروه کرسی و گرنت می باشد.

ماده ۱۰. انواع حمایت‌های مالی گرنت

انواع حمایت‌های مالی اعطایی به پژوهشگران که از طریق برنامه گرنت به تصویب می‌رسند به شرح زیر می‌باشند:

۱،۱،۱۰. گرنت جوان:

اعتبار پژوهشی است که در قالب طرح به پژوهشگران جوان عضو هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور با مرتبه علمی استادیار یا دانشیار با حداکثر ۴۵ سال سن، با سابقه کمتر از یکسال با تایید دانشگاه و حداکثر سابقه پنج سال به عنوان هیات علمی، دارای توانمندی‌های پژوهشی ویژه با هدف کمک به ایجاد ظرفیت‌های علمی و فناوری جدید اعطاء می‌شود. اعطای گرنت جوان به مدت دو سال می باشد و برای سال سوم قابل تمدید است. (اصلاحی جلسه ۳۰۰ شورای علمی مورخ ۱۴۰۴/۱۱/۲۵) و (اصلاحی جلسه ۳۱۴ شورای علمی مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۳۰).
متقاضیان دریافت گرنت جوان لازم است حداقل یکی از شرایط زیر را داشته باشند:

۱،۱،۱۰. گرنت آغاز

به دانش آموختگان ۲۰۰ دانشگاه برتر جهان (بر اساس رتبه‌بندی تایمز یا کیواس) اعطا می‌شود.
تبصره ۶: برای فارغ التحصیلان ۲۰ دانشگاه برتر اعتبار گرنت با ضریب ۲ در نظر گرفته می‌شود.

۲،۱،۱۰. گرنت استقرار

دانش آموختگان ۱۰ دانشگاه برتر داخل (بر اساس حضور در حداقل ۳ رتبه بندی از ۴ رتبه بندی جهانی تایمز، کیو اس، شانگهای و ISC) در حداقل ۳ مقطع از چهار مقطع (کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری، استخدام) لازم است متقاضیان دارای ۸ مقاله Q1 یا ۴ مقاله فهرست شده در ۱۰٪ WOS یا دو پتنت US/اروپا/ژاپن (گرنت شده) باشند.
تبصره ۷: یک ثبت اختراع بین المللی، می‌تواند جایگزین ۴ مقاله Q1 یا دو مقاله ۱۰٪ WOS شود.

۲،۱،۱۰. گرنت پژوهشی

اعتبار پژوهشی است که در قالب طرح به پژوهشگران عضو هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور با مرتبه علمی دانشیار یا استاد براساس انواع گرنت‌های زیر اعطا می‌شود. اعطای گرنت به مدت دو سال می‌باشد و برای سال سوم قابل تمدید است.

۱،۲،۱۰. گرنت هم‌افزایی (سینرژی)

اعتبار پژوهشی است که در قالب طرح به پژوهشگران عضو هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور با مرتبه علمی استاد تمام دارای توانمندی‌های پژوهشی ویژه با هدف شبکه‌سازی در تولیدات علمی، بویژه در سطح بین‌المللی در حوزه علوم و مهندسی و در سطح ملی علوم انسانی و کمک به ایجاد ظرفیت‌های علمی و فناوری جدید اعطاء می‌شود.

۲،۲،۱۰. گرنت پیش‌تازان

ویژه اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور با مرتبه علمی دانشیار که دریافت‌کننده جایزه یا منتخبی جشنواره‌های معتبر ملی یا بین‌المللی شامل: فیلدز، نوبل، خوارزمی، فارابی، مصطفی، علامه طباطبایی، رازی و برگزیده کتاب سال حوزه.

۳،۲،۱۰. گرنت چالش

ویژه اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور با مرتبه علمی حداقل دانشیاری که سرپرستی یک تیم پژوهشی منسجم و کارا را به عهده داشته باشند و دارای نوآوری خلاقانه منجر به محصول، یا دارای نوآوری خلاقانه در ارتباط با صنعت یا شرکت‌های دانش‌بنیان، یا دارای نوآوری خلاقانه منجر به گسترش مرزهای دانش و تولید فناوری در حوزه‌های نوین میان‌رشته‌ای باشند. متقاضی باید دارای حداقل ۳ شرط از ۵ شرط زیر به تشخیص کارگروه کرسی و گرنت باشد:

- سرپرستی یک آزمایشگاه پژوهشی معتبر؛
- سرپرستی حداقل ۳ رساله دکتری خاتمه یافته؛
- برنده ی حداقل یک جایزه علمی معتبر مرتبط با فناوری؛
- سهامداری در شرکت دانش‌بنیان؛
- ۳ قرارداد صنعتی خاتمه یافته مورد تأیید دانشگاه.

۴،۲،۱۰. گرنت بنیان

ویژه اعضای هیئت علمی دانشگاه ها و مراکز پژوهشی کشور با مرتبه علمی حداقل دانشیاری، با هدف حمایت از توسعه کیفی پژوهش های بنیادین در علوم پایه و علوم بالینی، که دارای حداقل سه شرط از پنج شرط زیر به تشخیص کارگروه کرسی و گرنت باشند:

- دانش آموختگان ۲۰۰ دانشگاه های برتر جهان (بر اساس رتبه بندی تایمز یا کیواس یا شانگهای) یا ایران (بر اساس حضور در حداقل ۳ رتبه بندی از ۴ رتبه بندی جهانی تایمز یا کیواس یا شانگهای و ISC) کشور؛
- سرپرستی یک آزمایشگاه پژوهشی معتبر؛
- سرپرستی حداقل ۳ رساله دکتری و ۱ پسادکتری خاتمه یافته؛
- عضو هیأت تحریریه حداقل یک مجله معتبر مرتبط با رشته خود؛
- برنده ی حداقل یک جایزه علمی معتبر مرتبط با رشته خود.

۵,۲,۱۰: گرنت میثاق

ویژه اعضای هیئت علمی دانشگاه ها و مراکز پژوهشی کشور با مرتبه علمی حداقل دانشیاری، با هدف حمایت از توسعه کیفی پژوهش های بنیادین در علوم انسانی، که دارای حداقل سه شرط از پنج شرط زیر به تشخیص کارگروه کرسی و گرنت باشند:

- دانش آموختگان ۲۰۰ دانشگاه برتر خارج یا داخل کشور (بر اساس رتبه بندی تایمز یا کیواس یا شانگهای) یا ایران (بر اساس حضور در حداقل ۳ رتبه بندی از ۴ رتبه بندی جهانی تایمز یا کیواس یا شانگهای و ISC) کشور؛
- دارای یک کتاب تالیفی یا تصنیفی؛
- سرپرستی حداقل ۳ رساله دکتری و ۱ طرح پسادکتری خاتمه یافته؛
- عضو هیأت تحریریه حداقل یک مجله معتبر مرتبط با رشته خود؛
- برنده ی حداقل یک جایزه علمی معتبر مرتبط با رشته خود؛

تبصره ۸: صاحبان گرنت پژوهشی با مرتبه حداقل دانشیاری، می توانند در مدت اجرای طرح، یک نفر پژوهشگر پسا دکتری و یک نفر دانشجوی دکتری در تیم علمی خود داشته باشند. با تایید کارگروه کرسی و گرنت از پژوهشگر پسادکتری و یا دانشجوی رساله دکتری این طرح ها به صورت مجزا مطابق ضوابط بنیاد حمایت مالی بعمل می آید.

تبصره ۹: حداکثر اعتبار سالانه کرسی و گرنت هر سال توسط شورای علمی بنیاد تعیین می شود.

تبصره ۱۰: در کلیه حمایت های موضوع این ماده، در صورت عقد تفاهم نامه با سایر سازمان ها، در مواردی که سهم بنیاد از مبلغ حمایت بیشتر از ۵۰ درصد باشد، احراز شرایط متقاضیان حسب مورد با صلاحدید کارگروه کرسی و گرنت می باشد. در مواردی هم که سهم بنیاد کمتر از ۵۰ درصد باشد، نماینده سازمان می تواند در جلسه کارگروه کرسی و گرنت شرکت نماید.

تبصره ۱۱: در کلیه حمایت های موضوع این ماده متقاضی می تواند تا حداکثر ۴۰ درصد اعتبار را برای خرید تجهیزات مورد نیاز استفاده نماید.

ماده ۱۱. فرایند اعطای گرنت

- الف- ارسال پیشنهاد و مستندات گرنت توسط متقاضیان از طریق سامانه؛
- ب- بررسی مستندات متقاضیان گرنت توسط دبیر کارگروه کرسی و گرنت بر اساس شیوه نامه و ارسال به مرحله غربالگری و داوری؛
- ج- ارزیابی و تصمیم گیری در مورد نتایج داوری پیشنهادها در کارگروه کرسی و گرنت؛
- د- ارسال نتایج بررسی های انجام شده در مورد طرح های تایید شده در کارگروه کرسی و گرنت به شورای علمی برای بررسی و تصویب نهایی طرح ها؛
- ه- تنظیم تفاهم نامه برای گرنت مصوب و عقد تفاهم نامه با صاحب گرنت؛

ماده ۱۲. نظارت و ارزیابی

- صاحبان کرسی و گرنت باید گزارش عملکرد خود را هر ساله مطابق فرم مصوب کارگروه کرسی و گرنت به بنیاد ارائه دهند.
- تمدید کرسی و گرنت به صورت سالیانه و بر اساس گزارش پژوهشگر و تأیید ناظر و کارگروه کرسی و گرنت انجام می شود و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح، آن را متوقف نماید.
- موارد تمدید سالانه کرسی/گرنت پس از تأیید شورای علمی انجام می شود.

ماده ۱۳. شرایط مالی و نحوه پرداخت حمایت

انواع حمایت های مالی اعطایی به پژوهشگران که از طریق کارگروه کرسی و گرنت پژوهشی به تصویب می رسند به شرح زیر می باشند:

الف: حداکثر میزان پرداختی هر کرسی و گرنت در سال به طور سالانه توسط شورای علمی تعیین می شود.

ب: در خصوص هر یک از انواع طرح‌های کرسی و گرنت، مبلغ حمایت، به طور مساوی در سنوات طرح، تقسیم شده و ابتدای هر سال با رعایت شرایط دستورالعمل مربوطه پرداخت می‌شود.

ماده ۱۴: حقوق مالکیت معنوی

حقوق ناشی از دستاوردهای کرسی / گرنت براساس آیین نامه مالکیت فکری بنیاد لحاظ خواهد شد.

این دستورالعمل در چهارده ماده و یازده تبصره در تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۱۳ به تصویب شورای علمی رسید.

INSF.ORG